

Szerkesztőségi iroda: Főutca 186. sz.
Ide intézendő minden a lap szellemi részé-
re vonatkozó közlemény.

Hirdetések elfogadtnak a kiadó hiva-
alban Nagy Ferencz könyvkereskedé-
sében Gyulán.

Hirdetések díja: Egy négy hasábos Gar-
mondsor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

BÉKÉS

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben
a lap kiadó hivatalához intézendők.

Hirdetvények ugyancsak a kiadó hivatal-
ban fogadtnak el.

Politikai, közigazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

Megjelenik hetenként egyszer, minden szombaton.

A bírótétel.

Az új-év közeledtével, fontos esemény-
nek néznek eleibe megyebeli községeink,
jelesen a „bírótételnek“ és ez talán utol-
só is lesz ily nemben mint eddigelő volt,
mert hiszen a „községi rendezés“ már val-
ahára közel kilátásban van, s reményleni
lehet, hogy ezen kérdés is több más a köz-
ség helyhatósági kapcsolatosokkal együttle-
gesen, a községek lakosai érdekében czél-
szerűbben fog megoldatni.

Ezuttal tehát még maradjunk a mostani
rendszer mellett előtérben levő községi bi-
róválasztás kérdésénél.

Más megyékben, hol kevés népességű
községek vannak, a falu biráját/rendesen
„bíró-gazdának“ nevezik, s igazságuk
van! mert egy községi bíró csakugyan gaz-
dája a községnek, olyan ő mint gazda az
egy házaknál, a ki rendezi a család dol-
gait, parancsol, gondoskodik a háznál, an-
nak tagjait, hova közvetve a eseléség is
tartozik, rendben tartja, háztartása körül
minden apróságokra is kiterjeszti figyel-
mét.

Valóban, egy rendes házigazdának jóra-
valósága, házában, mind kívül, mind belől
első látásra felismerhető, míg más részről a
rozszant takarítatlan háztájék gondatlan gaz-
dát árul el.

Egy község birájának tehát, szinte gondos
gazdának kell lenni a községben, mert ő
reá van bízva, közvetlen annak gazdászati
ügyeinek vezetése, a közigazgatás alsóbb
rendű teendői, erkölcsi s anyagi előmenet-
teléről való gondoskodás, s főleg a lakosok
ügyes-bajos állapotjukban az első foku igaz-
ság-szolgáltatás.

Ezen utóbbi eljárásra fősulyt kell fektet-
ni annak, kit a községi bíróság tisztével a
többség bizodalma megajándékoz, de azok-
nak is ám, a kik befolyással vannak a bi-
ró-választásra.

Egy községi bírónak ugyanis, mint a ki-
nek a naponként felmerülni szokott pana-
szok „azon melegében“ szoktak bejelentet-
ni, ha ezt békés megkísérléssel kiegyenlíte-
ni nem sikerül, míg az szelesebb, és pedig
nem egyszer a családok vagy egyesek közt
beláthatatlan következményű, vizás kiterje-
dést nem vesz, — gyorsan, higgadt, józan,
értelmes felfogással szükséges — és kell —
részrehajlatlanul igazságot szolgáltatni, legyen
az sógor, koma, rokon, vagy idegen, min-
denkinél egyformán, csak is az igazságot
kell mérlegelni.

Egy törvénytudós imigy vonalozza körül
a bírónak e tekintetben hivatását: „az igaz-
ság-szolgáltatás — úgy mond — „tisztá lo-

gikai munka, mert az egyes esetek jegyeit,
a törvény közönséges fogatjával kell össze-
hasonlítani, hogy abból az ítélet a követke-
zetés kitaláltassék. Mivel azonban a törvény
ismeretének nem csupán mechanikai, hanem
tudományos törvénytudásnak kell lenni, azért
más oldalról tekintve sem lehet a bíró hi-
vatala könnyű; pedig a törvény fogatok és
a megítélendő eset valódi ismertető jegyei-
nek megismerésében, a hol gyakran végtelen
finom különbségek és sokféle combinatiók
fordulnak elő — sem lehet nagy gyakorlás
s az ítéző erő e végre történt kipallérozása
nélkül ügyességet szerezni. Hibás tehát azok-
nak véleménye, kik a törvényekben járatlan
bíráknak adják az elsőseget, ha bár nem
lehet tagadni, hogy a büntető vádaknál, hol
egyedül csak tetszeli kérdés fordul elő, jó-
zan eszű és lelki esküdtektől egyenes és
igazságos ítéletet várhatni.“ stb.

Jóllehet ezen körülmények egészben nem
a községi bírákra vonatkozik is, de miután
megyénkben számos oly népes községek van-
nak, melyekben bizony nagyon is felillenek
egy-egy rendezett tanács alakítása, mely ugy
az egész község, mint egyesek érdekében
nagyon is kívánatos volna, s ennek létre-
jöttét, mint már egy pár helyen bebizonyult
csak is az akadályozza, mert attól a közsé-
gek nem fogván fel lényegében annak üd-
vös horderéjét, s ahhoz némely kedvetleni-
tő, de okkal-móddal elháritandó indok-
ok is járulván megidegenedtek, azért mul-
hatatlanul szükséges, hogy a községek, míg
ennek eszméje köztük megérleltetik, oda tö-
rekedjenek, a megyei közeg pedig, kinek ha-
tásköréhez tartozik a községi bírák válasz-
tatásának keresztülvitele, nemes feladatának
ismerje, lelkiismeretes körültekintéssel oda
vezérelni a dolgot, hogy a község bírói fon-
tos hivatalra a legrendesebb, fedhetetlen
életű, józan, tiszta felfogásukról ismeretes,
okos, higgadt, s a községekben is már-már
a nép boldogítók által felszitott pártokon
felül álló, jóra való emberek választassanak
meg, annál is inkább, mert az 1867/s. évi
törvények LIV. cikkének 475—480. §§-ai
azt már megelőzőt régebbi törvényekben
kijelölt hatáskörön felül a községi bírásko-
dáshoz ismét nevezetes eljárást kötöttek.

Nem lehet tehát másnak nevezni, mint
valóságos értelmi szegénységnek azon jellem-
ző, de valóban szomorú tapasztalatot, mely
némely egyes községekben uralg, hogy a
községi bíróságra, nem az ön becsük érze-
tében magukat nem fitogtató értelmes, okos,
higgadt vérű, tapasztalt és a közügyek körül
jártasságot szerzett érdemes gazdák kíván-
nak megnyeretni, hanem a magukat a nép-

ség előtt álakoskodással, szájkoskodással, az
egyház és község, sőt még az ország dol-
gait is gyanúsító czirkálással ismeretessé tett,
népszerűvé vált, ugynevezett „kolomposok“
szoktak leginkább előtérbe állíttatni.

Sajnos, hogy az érdemeseknek s arra hi-
vatottaknak, kik a bíróságot nem keresik,
de sőt méltók lennének arra, hogy ők ke-
restessenek fel a közvélemény által, szerény
visszavonulásuk, s ellenpárttá való nem ala-
kulásuk miatt, többször sikerül is, hogy a
különbö nyugodt, esendes, de kevesb be-
látással bíró alsóbb néposztálybeliek, az olyan
felszínre vergődött vezérségi viselkedéstől
fészkelődő szájhős, mint valamely bengaliai
fény körül csoportosulnak, s azt, mint a bi-
róságra egyedül alkalmas embert decretál-
ván, a választás idején oly czélból tömörül-
nek, hogy annak megválasztatását keresztül
vigyék, attól várván egyedül az üdvös ki-
ható eredményeket, de hogy tulajdonképen
mit? azt sem ők, sem jelöltjük nem tudják.

Számos példákat lehetne felhozni a közel
mult-, de talán itt-ott a jelen időből is, hogy
a község bírói népszerűség vadászással pá-
rosult lanyhaság, gondatlanság, különösen
a hol esküdt társai is vele egy huron pen-
dülnek, vagy ha nem is, a bírói felhuzott
szemöldök azoknak jóakarátjukat megbénít-
ja, mily szellemi, anyagi sülyedést, kárt,
hátramaradást idézett elő, egy különben ha-
ladásra hivatott községben?

Miután azonban, mint a diák példa-be-
széd tartja, hogy „a példák gyűlöletesek“
ilyeneknek elemzésébe ezuttal nem eresz-
kedem, csak is egy pár óhajtatást kívánok
hangsúlyozni, melyet a közeledő bíró-válasz-
tásoknál figyelembe vétetni, az illetők által
méltónak gondolnék.

Szükséges volna ugyanis, hogy a közsé-
gekben tartandó bíró-választást megelőzőleg,
az illető járási, megyei tisztség által, a köz-
ségbeli értelmiség s ismeretesebb érdemes
gazdák, a bíróságra kijelölés tekintetében
értekezletre meghívattatnának, s az ottan
törtéendő ajánlatok, s jelöltségi megállá-
podás figyelembe vételével történnék, an-
nak idejében a községi bíróságra vallás, és
nemzetiség szerint, szokott számmal való ki-
jelölés.

Óhajtatandó volna továbbá, hogy a bíró-
választást nem csupán „opus operatumnak“
tekintvén, ha annak határideje vasárnapi
napra esnék, mindenkor figyelemmel a kü-
lönözö felekezeteknél az isteni tisztelet be-
végződésére, jó eleve közhírül adott oly órá-
ra tüzessék ki, a mikor az érdekeltségre
buzdítandó választók minél nagyobb szám-
mal jelenhessenek meg.

Mai számunkhoz egy ív rendkívüli melléklet van csatolva.

Miután végre a tömeges csoportosulás, s egy, talán nem is jelöltnek forcirozott kiabálása mindenkor egy pártnak a többi szavazók vagy elnémitására, vagy erkölcsi kényszerűségére, kiszámítással szokott gyakorlatni, ohajtandó volna, hogy a választás a megyei, járási tisztség által kinevezendő, legfeljebb 5 tagu bizottság előtt, a szavazóknak egyenként leendő bebocsátásával, tehát mintegy titkos szavazattal, vagyis azoknak saját egyéni meggyőződésük után bemondott szavazásuk által foganosítottatnék, és az ekként kitudandó szavazat-többség után nyilvánítottatnék a község megválasztott bírójának neve.

Uraim! egy év is sok, egy népes község szellemi s anyagi haladása, vagy maradása érdekében, azért ne kicsinyeljük egy községi bíró választása körül a teendőket, mert annak lényeges hatását mindnyájunknak, kik egy község tagjai vagyunk, szem elől téveszteni nem lehet — nem szabad.

(B.)

Békés vármegye bizottmányának évnegyedes közgyűlése december 13., 14., 15.

A bizottmányi tagok a rosztól utózára a vidékről is szép számmal jelentek meg.

Elnök: Karassay István első alispán, ki az egybegyűlteket üdvözölvén, a gyűlést megnyitottnak jelenti ki.

Mindenekelőtt az elnök első alispánnak a megye állapotát feltüntető jelentése olvastatott fel. E szerint megyénk általános egészségi állapotában a legközelebbi közgyűlés óta semmi jelentékenyebb mozzanat magát elő nem adta. A hasznos háziállatok egészségi állapota azonban nem volt egészben kielégítő. A közbiztonsági állapot nagyjából rablások és tolvajlások által nem, s mindössze is csak a szeghalmi járásban a farkasoknak elszaporodása folytán háborított meg némileg, mimiatt azok kiirtására hajtóvadászat rendeztetett el. Az ujonczozás az idén is minden akadály nélkül vitetett keresztül, a szerezredbe 734, honvédnek 992 soroztatott. — Továbbá a jelentésben az időközben felmerült közigazgatási ügyeknek fennakadás nélküli elintézése érintetvén, s a községi számadások átvizsgálása körül nyert szép eredmény feltüntetvén, felhozzatik, hogy a magyar irodalom megyénkben csabai lelkész Haan Lajos által „Békés megye hajdانا” cím alatt írt művel gyarapodott, mely mű méltó lenne azon pártolásra, hogy vagy 200 példány belőle a „magyarító” pénztárra az iskolák számára megvételtesék.

A jelentés e részei örvendetes tudomásul vétettek s Haan Lajos úr művére vonatkozólag a javaslatba hozott 200 példány megvásárlása kimondatván, a beszerzéssel az első alispán megbizatik.

De a mint az eddig előadottak szerint megyénk állapota türehető volt, úgy másrészt ugyancsak az első alispáni jelentés szerint a Körös folyók mentében lévő községeknek a több hetek óta uralgó árvíz izgalmas napok átélésére nyújtott alkalmat. A jelenben és jövőben is még mindig várható hasonló árvizek meggátlása tekintetéből a Körös-völgye megmentésére irányzó gyökeres intézkedések megejtését hozza a megyei bizottmány figyelmébe.

S miután e tárgyban úgy Kis Elek megyei, valamint Mojsisovics Vilmos Körös-Berettyó szabályozási mérnöknek kimerítő jelentései s Doboz község folyamodványa felolvastatott volna, — a közmunka és közlekedési ministerium felkértni határozatott, hogy a Körös-szabályozás ügyét, mint ezt a Tisza és Maros szabályozásával tette, kellő figyelemben részesítvén, országos gondjai közé sorozza. Hasonló intézkedések megtétele iránt pedig Mojsisovics Vilmos mérnök említett, s kiváló műszaki ismeretekről tanuskodó jelentésének közlése mellett az érdekelt szomszéd megyék megkerestettek a felírás

eredményeit a szükséges teendőkkel egy az első alispán elnökle mellett Nagy Károly, Farkas Béla, Kemény Mihály, Mojsisovics Vilmos, Kis Elek, Kertay Zsigmond s a járási főszolgabírákból álló küldöttség bizatván meg. — Végül Mojsisovics Vilmosnak, mint nem bizottmányi tagnak jelentéséért jkönyvileg elismerés szavaztatott.

Ezután a marhahús ára 20, és illetoleg 18 kiban, a 2 éven alóli marha husának ára 10 kiban, a juh-hús ára pedig fontonként szinte 10 kiban megállapítatván, a gyűlés délután 1 órakor feloszlott.

December 14-én. A tegnapi ülés jegyzőkönyve hitelesített.

A mk. belügyminister Rajner Pálnak belügyministerre lett kineveztetését tudató levelére ugyancsak Rajner Pál 6 exc-nak üdvözlő felirat, s ennek képesében Reök István által hosszabb beszédben tett s Beliczey Rezső és Janesovics Pál módosításával elfogadott indítvány folytán — az megyének több ízben volt főispánja, utóbb mk. belügyminister báró Wenckheim Béla 6 excellentiájához üdvözlő levelét intéztetik.

A belügy-ministeriumi rendeletek, melyek egyike Békésen egy második gyógytár felállítását engedélyezi, — a honvédelem, földm., ipar és kereskedelem, s az igazságügyi ministeriumi rendeletek, mely utóbbiak egyike Fábry Mártonnak Jellinek Alajos ellenében tett bünvádi feljelentés visszavonását, valamint a csabai járás főszolgabírójának ezen büntügyben követett eljárása helytelenségét tárgyazza s melyet Kertay Zsigmond a büntenyítő tervényszékhez indítványozott áttenni, Szakál Lajos indítványára azonban nyilatkozat végett az érdekelt főszolgabírónak kiadatott; — végre a vallás és közoktatási ministeriumi rendeletek után, melyek mellett többek között a magyar- és erdélyországi izraeliták egyetemes gyűlése által hozott és 6 császári és apostoli királyi Felsége részéről szentesített szabályzatok leküldettek és meghirdetettek; — a pénzügyi ministeriumi rendeletek vétetvén tanácskozás alá:

Janesovics Pál e tekintetben indítványozza, hogy a mk. pénzügyministerium felterjesztés útján felkéressék, miként az országgyűlés elé terjesztendő törvényjavaslatába az adózó nép érdekében felvegye, hogy az adó végrehajtás körül semmiféle díjazások ne legyenek megállapíthatók. — Elfogadhatók.

S az e tárgyban tanácskozások során felhozatván az adóvégrehajtásoknál tapasztalt némely visszaélések, — a járási főszolgabírák elutasítottak, miszerint a községek lakosait az előjárók útján világosítsák fel, hogy az ez érdemben visszaéléseket, a törvény értelmében hozzájok jelentsék fel; utasítottak továbbá, legyenek figyelemmel arra, hogy az adózók ideje-korán juthassanak adókönyvecskéjökhoz. — Következett:

Bihar vármegye közönségének ismeretes átirata a törvényhatóságok rendezése tárgyában.

A szónoklatok sorát Dr Kovács István szépen átgondolt velős beszédével kezdte meg. Az átiratot egyszerűen tudomásul venni kívánja.

Janesovics Pál az átiratban kifejtett elveket és nézeteket osztván, azt a képviselő házhoz pártolólág kívánja felterjesztetni. Ez értelemben szólnak még:

Beliczey Rezső, Nagy Károly, Kemény Mihály.

Reök István hosszabban beszél a megyék hivatásáról. S mert az átiratban foglaltakat egész terjedelmében nem osztja, jöllehet 6 is felterjesztést ohajt, — de külön felterjesztést.

Farkas Béla egyszerűen tudomásul veszi az átiratot.

A határozat Janesovics Pál indítványa értelmében mondatott ki.

Ülés vége d. n. fél 3 órakor.

Decz. 15-én. A tegnapi ülés jegyzőkönyve hitelesített.

Szakál Lajos, mint a népszámlálási bizottság elnöke — a bizottság eddigi munkálkodását röviden vázolván — indítványozza, hogy

miután az 1869. III. t. cz. a népszámlálást 1870 jan. 3-ára rendelte, hogy e törvénynek érvény szerzetelhessek, a községekben a bíró-választások jan. 2-án végbemenjenek, s a községi előjárók a tekintetben hívassanak fel, hogy a népszámlálási bizottság elnöke s tagjainak — teendőkik keresztülvitelében ezentul is segédkezet nyujtsanak. Elfogadhatott s a járási főszolgabírónak az utasítás ez értelemben kiadatott.

Ugyancsak Szakál Lajos indítványa folytán a népszámlálási bizottság tagjai pótolattak.

A tárgy sürgős voltánál fogva soron kívül vétetett fel.

Orosháza községének folyamodványa — közvagyonából bérletbiztosíték nyujthatást tárgyazó engedély iránt. A kérelemnek — mig t. i. az egyesektől az e célra megkívántató összeg beszedetik — hely adatott. Továbbá

Az orosházi főszolgabírónak a tegnapi napról kelt jelentése melyben jelenti, hogy jöllehet többek között Orosháza községét illetoleg, mely az aszály és fagy miatt tetemesen volt sujtva, az adó elengedés iránt tárgyalás van folyamatban, s ennek bevégezése előtt a végrehajtás érvénytelen, — nála egy adó executor jelentkezett s mert ennek oda utasításáról hatósága útján nem értesített, a végrehajtás megkezdését meg nem engedte.

Elnök első alispán értesíti ez érdemben a bizottmányt, miszerint a jelentő főszolgabíró a kiküldöttnek oda utasításáról tegnapelőtt általa értesített s szerinte a m. kir. pénzügyministerium fel volna kérendő, hogy mig egy részről a pénzügyi igazgatóságnak meghagyná, hogy a fenforgó esetekben executorait — ne idő előtt küldje ki, — ugy más részről — Orosháza és a többi sujtott községeket illetoleg — oly esetekben, melyekben adó elengedésnek van helye, az elengedés erejéig zaklatások ne történjenek. Elfogadhatott. Ezután több törvényhatóságnak a törvényhatóságok rendezése és más oly tárgyban kelt átirata, melyekben e megye bizottmányára már a szükséges lépéseket megtette, vétetvén tudomásul:

Liptómege közönségének a zárdák és kolostorok eltörlése tárgyában keletkezett s ide a képviselőházhoz terjesztendő pártoló felirat végett ájtuttatott átirata olvastatott fel.

Neumann József sem méltányosnak, sem igazságosnak nem tartja, hogy a r. k. vallás szellemével összefort egyletek ügye — mint tisztán felekezeti — ily vegyes elemekből álló helyeken szellőztetik. Ez után áttér a szerzeteseknek 1848. tanusított hazafias tetteire s ép e miatt nem csudálkozott volna azon, ha az absolut kormány törekedett volna ez egyleteket megszüntetni; de a lovagias magyar nemzettől nem várta. Majd Ubrik Borbála esetét hozza fel s vonatkozva a bírói ítéletre, mely szerint ama ügybeni vizsgálat tényállások hiányából megszüntetett. Ez eset tehát nem volt egyéb, mint a nép félrevezetésére tett kohlomány. Az átiratot nem pártolja.

Asztalos István az előtte szóló állításait czáfolgatja.

Ez intézmény alapeszméje a nevelés volt. Most pedig a nevelés más irányt vett fel. Ha határozni kellene a dologban — a vegyes elemekre való hivatkozás alapos lehetne, de itt csak indítvány tétetik. Az egyletek tagjainak dicső tettei nem a zárdák intézményének, de az egyesek lelkesültségének tulajdonítandó. — Az átiratot pártolja.

Janesovics Pál tartózkodva szól a dologhoz mint protestans — de kimondja, hogy ez intézmény — korhadtt, nem e korba való; különben az közoktatás szempontjából alakítottatott, az pedig nem egyes felekezet, de a status joga. Ó egyébiránt egy francia íróval tart, s ennek nyomán felhozza, hogy a zárdák tagjainak három fogadalma nem egyéb, mint az ember legtermészetesebb s legszebb tulajdonainak megtagadása. A szegénység — a munkásságot, a szüzesség a szeretetet, a vak engedelmség a szabadságot fojtja agyon. Az átiratot pártolja.

Neumann József különösnek találja, hogy a zárdák tagjai által létesített jó cselekmények az egyes tagoknak, a rosszak pedig mind az intézménynek rovatnak fel.

Farkas Béla különbséget tesz a magán alapítványok és az állam javadalmazása tolytán

létrejöött zárdák között. Az elsőkhöz csak az alapítók szólhatnak. Az utóbbiakra nézve, de ezeknél is csak azokra, melyek a célnak meg nem felelnek, az eltörlés mellett van. Csak ily értelemben pártolja az átiratot.

Beliczey Rezső az átiratot egész terjedelmében pártolja. Igaz, hogy ezelőtt a zárdák a tudományok mindannyi fészkei voltak; de hogy most minnek a fészke? — azt miután Neumann eltávozott most már meg nem mondja. — Mire az átirat pártolása s a képviselőházhhoz egy ily értelmű felterjesztés készítése kimondatott.

Máramarosmegye közönségének Mátyás király szobrának felemelése tárgyában kelt átirata — pártolólag fogadtatván, a járási főszolgabírák útján a gyűjtések elrendeltettek.

Olvastatott még a békésmegyei gazdasági egyet jelentése, a megye befásítása érdekében, mi a járási főszolgabírának kiadatott, hogy az abban foglaltakat a községeknek ajánlják.

Ülés vége d. u. 1 órakor.

A gyűlés folytatattik, tudósításainkat a jövő számban mi is folytatjuk.

Röppentyük.

Bizony szép dolog az, mikor a közügyek iránt olyan érdekléssel viseltetünk, hogy ily retentetes utakban is befáradunk a megye szék-városába bizottmányi gyűlésre. Vagy az árvíz, vagy a népszámlálás, vagy a bihari petitió műve volt ez. — Kinek ez, kinek az feküdt a lelkén — némelyiknek talán mind a három. — Egyébiránt a baloldal ismét többségben volt; tagjait nem genirozza egy kis gyalog komoció, miután kocsival bajos járnai; sokkal életrevalóbbak és fegyelmesebbek, semhogy a jobboldalt többségbe jutni hagyják. — A jobboldal: ez másként tesz; politikai tekintetben opportunus lévén, ebbeli tulajdonát rossz utak idejében persze, hogy még kevésbé tagadja meg. Az oportunisták jobboldali szépen otthon marad a meleg kályha mellett s gondolja magában: beszélhetek ti kedves baloldali atyámfiai a megyeház teremében a mennyt akartok; majd elvégzi helyettünk az országgyűlés oda fenn — ott meg mi vagyunk többségben. — Bizony megnyugtató egy öntudat — ez idő szerint.

Hallottunk egy szép, egy brillans beszédet a bihari petitió tárgyalásakor. Valóban nem pártfegyelemből mondunk bókot a szónoknak: megérdemli, mert beszéde csakugyan szép, előadása igazán szónoki volt. Haragudott is érette a baloldal, ugyancsak türelmetlenkedett is alatta eléggé. Hallottam egy pár ilyenforma felkiáltást némelyiktől: mire való ez? bánjuk is mi! minnek ez nekünk? — Azoknak kik ezt mondták én is azt mondom: bizony nem is önöknek való volt az.

A discussió folyamán a „szegény“ nép érdekeit is sikerült belevonni, éppen úgy, mint a nagy, a szenvedő, a száműzetés kenyerén (né-melyek azt állítják — pesenyéjén) tengődő hazafit: Kossuthot is. A szónok úgy át volt hatva tárgyától és úgy neki tüzesedett, — hogy azt hittük: no ez szentül belebetegszik, ha „zajos éljenzés“ nem követi dictióját. De — szerencsére — megeredtek az éljenek, még pedig teli torokból s így szónok meg volt mentve. Igaz, egy kis dissonantia is vegyült a lelkesedés egetverő zajába, a jobboldal incarnatus h-vei — ugyanis — azt következtetvén szónok „nagy hazafi, vezér csillag“ s több e féle kifejezésből, hogy bizonyosan Deák Ferenczet akarja megéltetnünk: ugyancsak rákezdtek az „öreg urat“ éltetni. Hanem a dissonantia szerencsére, meghatóan pótolva lett egy a hazafias búbanatok iránt túlfogékony tagtársunknak tarka zsebkendőbe hullatott édes-bús kömlyével. És e szerint a diadal teljes volt.

Csak is az isten őrzött meg bennünket, hogy a republikát ki nem kiáltottuk. Egy — úgy látszik — igen kedélyes tagtársunk t. i. úgy belevitt bennünket a népfelség, democratia s

több e féle pikáns dolgokkal teli tett beszédével az ábrándok tündérországaiba, — hogy azt hittük: no ez bizonyosan a köztársaságot akarja velünk megszavaztatni. A milyen erősen belénk kapott a lelkesedés bizony bizony meg is szavaztuk volna. Hanem a tréfás szónok hevínknek véget vetett azzal, hogy királyról is kezdett valamit beszélni. Akkor vettük magunkat észre, hogy — tréfált. Pedig azokután, a „népfelség, alantól jövő akaratok érvényesülése csak is a nép akaratának törvényé váltáról — felhozott: lelkesre mondom, nem királyt hanem — köztársasági elnököt kellett volna mondani. S ha bele fogunk ennek megválasztásába — hát csakugyan szónokot választjuk meg, mert hiszen ő — mint monda — nem nemes, e polezra pedig tiszta demokrata kell.

Ad vocem nemes ember. Egy baloldali tagtársunk azt vetette szemére jobboldali ellenfelének (kiről egyébiránt bizony tudjuk, hogy nemessége a Rákóczyak korából datálódik.) hogy még csak nem is nemes ember. Már most nem tudjuk, ahoz, hogy demokrata legyen valaki, nemes embernek kell-e lenni vagy nem? Ugy látszik, hogy csak baloldalnak kell lennie, s akkor eo ipso — demokrata.

Beszélggettünk Ubrük Borbáláról is. Hiszen nincs az a kérdés a világon, a mihez a törvényhatóságok hozzá ne szólhatnának — tehát a ponyvairodalom e „rémséges historiá“-ját is megkellett egy kissé szellőztetnünk. E kérdésben — a zárdák s szerzetek eltörlése tárgyában — a védelem emelkedett és szép volt, s a rákövetkezett ezafolat tapintatos és olyan volt, melyet egy kivétellel, talán mindnyájan aláírunk. És ha a discussio itt véget ér: igen szépen lefolyt kis csata lett volna, melyből a küzdők jelentékeny sérülés nélkül menekülnek. — Igen, könnyű ezt mondani; de hát a már régebben nagy fáradsággal betanult diktó kárba menjen? — ily áldozatot kívánni kissé sok. Egyébiránt szó a mi szó — okosabb lett volna, ha Liptó megye kényes tárgyu felirata helyett, egy kis jó líptai tőröt küldött volna.

A fentdicéért brillans beszédben sok történelmi név volt idézve hosszú egymásutánban ilyenformán: Robespierre, Marat, Couthon, LÉbas, Hébert, Mirabeau, stb. stb. — „Még is csak okos ember az a K.... ur — mondja egy kiválóbb baloldali, — „hogy tudja könyv-nélkül Európa — városait.“

Ujdonságok.

— A megyei bizottmányi közgyűlés még egyre tart, s valószínűleg a jövő hétre is átmegy. Nem késendünk e lap jövő számában folytatni tudósításainkat tárgyairól.

* Sipos Ferencz helybeli timár mester előkelőbb polgáraink egyike, e hó 14-én meghalt. Nyugalom poraira.

* Festő legények, mult hétfőn a város kel- lő közepén a Körösből — egy fehér rongyba burkolt új szülött fi-gyermek hulláját fogták ki.

— Aradot és Temesvárt alföldünk e két jelentékeny pontját vasutal akarták összekötni, de ezt a katonai hatóság, mint tudjuk annak idején stratégiai szempontokból betiltotta. Gőz-mozdonyok helyett ismét csak nehéz kocsi l- biczokoltak Arad és Temesvár közt a rettenetes sárban. Legujabban hírlik, hogy a közös had- ügyminiszteriumnak nem lenne e vasut kiépít- tése ellen semmi kifogása, ha az aradi vár szomszédságában, hol a vasuti töltésnek okvet- lenül el kell vonulnia, két erőd építtetnék a czeblől, hogy szükség esetén a vasuti töltés fe- lett uralkodhassék.

— A katonai kihágások mindinkább napi- rendre kezdenek kerülni. A mult vasárnap is- mét Aradon történt a sorkatonaság és honvéd- ség közt véres ütközés, mely alkalommal a szu- ronyok is használatba vétettek. A szomorubb következményeket csak az egyik fél megfuta- modása akadályozta meg.

— Éjszaki fény. Szeben vidékén f. hó 12- én reggel 3 és 4 óra közt pompás éjszaki fény volt látható. Az intensiv világosságú jelenség vöröses fénnel vonta be a menyboltozat egy részét s 10—12 perczig tartott.

Közgazdaszat.

Kimutatása

a békésmegyei takarékpénztár üzletforgalmának 1869. év november haváról.

Bevétel.

	forint	kr.
Mult havi pénztármaradvány	31109	31
Betételekből	29748	79
Váltók visszafizetéséből	70320	—
Jelzálogi kölcsönök visszafizetéséből	7930	—
Előlegek visszafizetéséből	500	—
Magyar ált. biztosító társulattól	25000	—
Értékpapírok eladásából	10716	66
Ház árából	3460	—
Váltók kamataiból	1447	94
Jelzálogos kölcsönök kamataiból	2565	—
Előlegek kamataiból	86	90
Különféle díjakból	1570	66
Összesen	184455	26

Kiadás.

Betételek visszafizetésére	37444	21
Ugyanazok kamataira	384	93
Leszámitolt váltókra	73413	—
Jelzálogos kölcsönökre	4850	—
Előlegekre	1600	—
Békési fióknak	19400	—
Orosházi „	3000	—
Magyar bizt. társulatnak	10716	66
Tiszti s szolgálta fizetésekre	191	64
Különfélékre	63	26
Pénztármaradvány nov. végén	33391	56
Összesen	184455	26

Kelt Gyulán december hó 1-jén 1869.

Kratochvill József
könyvvezető.

Hetivásári tudósítás.

Gyula decz. 17. A gabona piacra ma is alig hoztak valamit, néhány szekéren, néhány lóhaton. — Mi kevés kelt el mutatók árán, vagy a piacon a mult heti áron ment leginkább.

A hozott sertésből, mivel fagy-nem volt, több hajtatott ki, de kelendőség igen vékony volt a mult heti áron, itt-ott lejjebb is.

Káposzta csupán 4 szekéren volt, 3,60—4 fríg kelt, vevők most is békési csolnakosok. A szalona ára nem változott.

Vasúti menetrend.

Aradról K.-Fejérvárra.

Indulás Aradról	6 óra	12 percz	reggel.
„ Györök	6 „	54 „	„
„ Paulis	7 „	6 „	„
„ Radna	7 „	24 „	„
„ Soborsin	9 „	7 „	délelőtt
„ Déva	11 „	16 „	„
„ Szászváros	12 „	21 „	délbe
Érkezés Károly-Fejérvárra	1 óra	45 percz	délután.

K.-Fejérvárról Aradra.

Indulás K.-Fejérvár	4 óra	44 percz	reggel.
„ Szászváros	9 „	7 „	„
„ Déva	7 „	7 „	„
„ Soborsin	9 „	13 „	„
„ Radna	10 „	47 „	délelőtt
„ Paulis	10 „	59 „	„
„ Györök	11 „	14 „	„
Érkezés Aradra	11 óra	50 perczkor	„

Aradról Pestre

Indulás Aradról déli	12 óra	26 p. este	8 óra	47 p.
„ Csabáról	2 „	7 „	11 „	23 „
„ Mezőtúr	3 „	43 „	2 „	15 „
„ Szolnok	5 „	— „	reggel	4 „ 18 „
Érkezés Czepléd este	5 „	49 „	5 „	38 „
„ Pest	8 „	40 „	5 „	56 „

Pestről Aradra

Indulás Pestről	6 óra	31 p. reggel	5 óra	19 p. este
„ Czepléd	9 „	24 „	8 „	19 „
„ Szolnok	10 „	16 „	9 „	47 „
„ Mezőtúr	11 „	29 „	11 „	40 „
„ Csaba	1 „	2 „	délut.	2 „ 36 „ éjjel
Érkezés Aradra	2 „	52 „	5 „	11 „ reg.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
HAJÓSSY OTTO.

HIRDETÉSEK

Nemesített őszi barackok oltvány fák jutányos áron kaphatók **Ferentzy Alajos** gyulai kertjében. — Venni szándékozók nevezett tulajdonosnak Gyulán, a főútszán levő fűszer kereskedésében kéretnek jelentkezni. 25) (2—3)

Karácsonyi ajándékokul díszkötésű munkák!! egy szintén gyermek-irodalom nagy választékban.

NAGY FERENCZ

könyvkereskedő Gyulán főút Aleser (Paulovitz-féle) házában, ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe az alább következő legújabb irodalmi jelenségeket:

Jókai a köszívü ember fiai regény 6 kötet 6. ft.
A nemzet vagyonáról Lónyai Menyhert pénzügy-minister emlékirata nyomán P. E. 40 kr.

Rajta fiuk vigadjunk nemzeti dalkönyv színes kemény kötésben 1 frt. 20 kr.

Halljuk a szép szót magyar felköszöntő könyv színes kemény kötésben 1 frt.

Megye rendezés az 1848. év szellemében **Toldy Istvántól** ára 1.80.

Tornazsebkönyv a tornászat német-magyar műszó tárával írta Matolay Elek ára 80 kr.

Szolgabírák és esküttek kézikönyve írta Kassay Adolf 2-ik kiadás 2.40.

Nagy szellemek írta Szana Tamás ára 1.50.

1869. évi törvények gyűjteménye 1-ső füzet 25 kr.

Naptárak 1870-ik évre nagy választásban.

CORVINA kiadásai. Kis naptár 16 kr. Magyar nép naptár 30 kr. **Malom alatt** Jókai Mórtól 15 kr. **Toronyi Tamás** írta György Deák 8 kr. **Zrinyi Miklós** Szigetvár védője írta György Deák 5 kr. **A fősvény** írta Milesz Béla 15 kr. **Erzsók asszony története** 12 kr. **Dalos könyv** ára 20 kr.

Kölesönkönyvtári havi olvasás díj nov. 1-től kezdve 80 kr, negyedévre 2 frt félévre 3 frt 50 kr.

KELLER és ZSITVAY
ujjon nyitott női divat kelme raktárunkban
Pesten Szervitater 6. szám.

Laley A. ékszer árus mellett.

A legjutányosabb áron mindennemű női ruhakelmék, beszövött francia **Shawlak,** angol **plaidok,** chinai **creponkendők,** sima francia lyoni **selyem kelmék** minden színben és minőségben, kész női **felöltök** és más itt elő nem sorolt női divatcikkék a legjobb minőségben kaphatók.

Vidéki megrendelések a legnagyobb pontossággal és gyorsan teljesítenek, nemkülönben ruhák elkészítése a legújabb divat szerint eszközöltetik, melyhez egy mintaderék és az alj hossz-mértéke beküldése szükséges.

26) (1—12)

Karácsonyi és uj-évi ajándékok

nagy és izlésteljes választékban, ugyszinte mindenféle

GYERMEKJÁTÉKOKAT

legjutányosabb árak mellett ajánlnak

SILBERSTEIN TESTVÉREK

Gyulán a főútszán, a városháza átellenében.

27)

Előfizetési felhívás!

A „BÉKES”

politikai, közgazdasági és ismeretterjesztő hetilap 1870-ik évi folyamára.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhozordással, vagy vidékre postán küldve: egész évre 4 frt. — Félévre 2 frt. — Negyedévre 1 frt.

Az előfizetések **bérmentes** levelekben a lap kiadó-hivatalához, Nagy Ferencz könyvkereskedésébe Gyulára címzendők. Gyűjtőknek nyolcz előfizető után tiszteletpéldány jár.

Kéretnek a t. cz. előfizetni szándékozók, miszerint előfizetéseiket mihamarább, s még e hó folytán beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap nyomtatandó példányainak száma iránt kellő időben tájékozás szereztethessék.

Hirdetési rovatunkban a közzétételeket gyorsan és jutányosan eszközöljük, egy négyhasábos Garmond-sorért 5 kr., nyilttéri közlésekért soronként 15 krt számítván. Bélyegdíj minden igatásnál külön 30 kr. — Többszöri beigtatás tetemes kedvezményvel jár.

A hirdetések ugyancsak a kiadó hivatalban fogadtatnak el.

Hajóssy Otto

a „Békes” kiadó tulajdonosa és felelős szerkesztője.